

POSOUZENÍ (AUDIT) ROZVOJOVÝCH DOKUMENTŮ MĚSTA CHRSTAVY

Závěrečná zpráva (plnění bodů 1-5)

Objednatel: Město Chrastava
Odbor rozvoje města

Zpracovatel: Ing. Jiří Lauerman

JL-PLAN

únor 2008

Objednatel:
Město Chrastava

Zpracovatel:
Ing. Jiří Lauerman
Svatoplukova 646/4
460 01 Liberec IV. - Perštýn
IČ 74646265
tel.: 731 547 809
e-mail: jl@jl-plan.cz

Termín zpracování:
listopad 2007 – únor 2008

Obsah :

1. Úvod – cíl a postup zpracování	3
2. Podklady pro zpracování (strukturovaný přehled dokumentace)	4
3. Podrobná analýza a vyhodnocení dokumentů	6
3.1. Program rozvoje územního obvodu města Chrastavy	6
3.2. Program rozvoje cestovního ruchu Chrastava a okolí	7
3.3. Prognóza vývoje obyvatelstva města Chrastavy do roku 2030	8
3.4. KOREG – Přeshraniční koordinace komunálního územního plánování v česko-německém pohraničí	8
3.5. Chrastava – dostavba kanalizační sítě	8
3.6. Rekonstrukce autobusového nádraží Chrastava – cost benefit analýza projektu	9
3.7. Město Chrastava – studie racionalizace a optimalizace zásobování teplem v bytové komunální a průmyslové sféře	9
3.8. Město Chrastava – oponentní posouzení studie racionalizace a optimalizace zásobování teplem	9
3.9. Chrastava – město bez bariér	9
3.10. Územní plán města Chrastavy – závazná část	10
3.11. Strategie rozvoje MAS Podještědí - Zlepšení života v Podještědí - „Od lomenic k podstávkám“	10
3.12. Průzkum potřeb obyvatelstva	10
3.13. Analýza území – aktualizace a vyhodnocení dat ke zpracování analýzy území	11
3.14. Zásobník projektů, náměty projektů pro vymezení oblastí podporovaných v rámci strategie	11
3.15. Strategie rozvoje mikroregionu Hrádecko – Chrastavsko	11
3.16. Strategie rozvoje sportu a tělovýchovy v mikroregionu Hrádecko – Chrastavsko	11
4. Závěry z projednání	12
5. Doporučení a Návrh dalšího postupu	13
5.1. Shrnutí	13
5.2. Obecný návrh dalšího postupu	14
5.3. Konkrétní návrh dalšího postupu pro zpracování nového Programu rozvoje města Chrastavy	15

Poděkování zpracovatele za spolupráci patří zejména starostovi města Ing. Michaelu Canovovi, tajemníkovi MÚ Ing. Miroslavu Chválovi, vedoucímu odboru rozvoje města Jiřímu Timulákovi a vedoucímu odboru výstavby a územní správy Martinu Janouškovi.

Liberec, únor 2008

1. ÚVOD – CÍL A POSTUP ZPRACOVÁNÍ

Cíl zpracování materiálu

Základním cílem této práce je navrhnout orgánům Města Chrastavy optimální postup při rozhodování o způsobu zajištění koncepčních rozvojových dokumentů, využitelných pro dlouhodobé řízení rozvoje města a pro podporu žádostí o čerpání finančních prostředků z různých dotačních fondů (ČR i EU). Konkrétním zadáním je posoudit možnost využití dokumentu „Program rozvoje územního obvodu města Chrastavy“ z roku 1997, navrhnout možnosti jeho aktualizace nebo kompletního zpracování nového strategického dokumentu. Součástí zadání je také prověření základních vazeb s rozvojovými dokumenty mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko a Libereckého kraje.

Pro orgány Města i další zadavatele bylo v uplynulém období zpracováno několik různě zaměřených a také rozdílně metodicky pojatých rozvojových dokumentů. Souběžně probíhal rovněž proces aktualizace územně plánovacích nástrojů a příprava dílčích záměrů (investičních i neinvestičních), ovlivňujících život města a jeho další rozvoj. Některé tyto dokumenty vznikaly a některé uvedené procesy probíhaly bez vzájemné koordinace a proto je potřebné „udělat v nich pořádek“, posoudit jejich aktuální využitelnost a případně zadat jejich dopracování.

Cílem tohoto snažení by mělo být zjednodušit a zprůhlednit strukturu rozvojových dokumentů, stanovit (potvrdit) rozvojové priority, zajistit provázanost všech dokumentů (včetně souladu s krajskými) a tím výrazně zlepšit připravenost Města na čerpání dotačních prostředků z různých zdrojů (soulad projektů s programem rozvoje je u většiny dotačních titulů podmínkou) a zvýšit šanci k prosazení zájmů Města Chrastavy v regionálním měřítku.

Postup zpracování

Předmět díla (podle smlouvy o dílo ze dne 5.11.2007) byl rozčleněn do 5 kroků. V prosinci 2007 byla odevzdána Dílčí zpráva č.1, která obsahovala výstupy z plnění postupových kroků 1-3, označených v článku 4 smlouvy jako první etapa prací:

- krok 1 – základní seznámení s dokumenty
- krok 2 – doplnění informací a souvislostí, projednání s dotčenými orgány města a dalšími subjekty
- krok 3 – podrobná analýza a vyhodnocení dokumentů.

Konkrétně bylo předmětem díla zhodnocení všech dosud zpracovaných dokumentů a záměrů (strategický plán města, dílčí a resortní koncepce, územně plánovací dokumentace a podklady, plány v rámci mikroregionu, rozvojové záměry projednávané v orgánech města i připravované dalšími subjekty) a to včetně jejich vzájemné koordinace a souladu výstupů. Výsledkem práce je analýza problémových míst v dosavadním plánovacím procesu a jeho výstupních dokumentech, ze které jsou vyvozeny závěry a doporučení pro další postup. Tyto závěry byly v následujícím období projednány v orgánech města (krok 4) a poté zpracovány v této závěrečné

zprávě (krok 5), včetně konkrétního harmonogramu dalšího postupu, odhadu časové a finanční náročnosti jednotlivých kroků atd.

Součástí této závěrečné zprávy jsou:

- a) zpracované výstupy plnění kroku 1 – strukturovaný přehled dostupné rozvojové dokumentace,
- b) výstupy plnění kroku 2, tj. poznatky z pracovních projednání (zejména s vedoucím dotčených odborů městského úřadu – Jiřím Timulákem a Martinem Janouškem) v průběhu listopadu 2007,
- c) výsledky plnění kroku 3 – podrobná analýza a vyhodnocení dokumentů, identifikace problémových míst v jednotlivých dokumentech, identifikace nesouladů mezi dokumenty a doporučení pro další postup,
- d) zpráva o projednání výstupů plnění kroků 1-3 a závěry z projednání (kap.4),
- e) upřesněný a konkretizovaný návrh dalšího postupu (kap.5).

(Body a) – c) byly součástí dílčí zprávy č.1 z prosince 2007).

2. PODKLADY PRO ZPRACOVÁNÍ (STRUKTUROVANÝ PŘEHLED DOKUMENTACE)

V rámci zpracování tohoto Posouzení byly zohledněny následující dokumenty a podklady:

- 1) Program rozvoje územního obvodu města Chrastavy (kolektiv zpracovatelů a konzultantů, březen 1997)
Zařazení: komplexní rozvojový dokument města
- 2) Program rozvoje cestovního ruchu Chrastava a okolí (komise CR, kolektiv zpracovatelů a konzultantů 1999-2000)
Zařazení: odvětvová regionální koncepce
- 3) Prognóza vývoje obyvatelstva města Chrastavy do roku 2030 – komentář (Burcín a kolektiv, červenec 1997)
Zařazení: odborná demografická studie
- 4) KOREG – Přeshraniční koordinace komunálního územního plánování v česko-německém pohraničí – sešit č.8 (Regionaler Planungverband Oberlausitz – Niederschesien, 2007)
Zařazení: odborná srovnávací metodická studie
- 5) Chrastava – dostavba kanalizační sítě (útvár rozvoje SČVaK a.s.Teplice, prosinec 2006)
Zařazení: odvětvová koncepce pro území města

- 6) Rekonstrukce autobusového nádraží Chrastava – cost benefit analýza projektu (ARR Liberec, srpen 2006)
Zařazení: ekonomická studie projektu
- 7) Město Chrastava – studie racionalizace a optimalizace zásobování teplem v bytově komunální a průmyslové sféře (POWER Service Liberec, duben 1998)
Zařazení: odvětvová koncepce pro území města
- 8) Město Chrastava – oponentní posouzení studie racionalizace a optimalizace zásobování teplem (E&EC Pardubice, listopad 1998)
Zařazení: odborný posudek odvětvové koncepce pro území města
- 9) Chrastava – město bez bariér (Odbor rozvoje města, duben 2006)
Zařazení: projektový záměr
- 10) Územní plán města Chrastavy – závazná část (MÚ Chrastava, SAUL Liberec, červen 2006)
Zařazení: územně plánovací dokumentace
- 11) Strategie rozvoje MAS Podještědí - Zlepšení života v Podještědí - „Od lomenic k podstávkám“ (MAS Podještědí, červen 2007)
Zařazení: regionální rozvojový dokument
- 12) Průzkum potřeb obyvatelstva (MAS Podještědí, červen 2007)
Zařazení: regionální analytická studie
- 13) Analýza území – aktualizace a vyhodnocení dat ke zpracování analýzy území (MAS Podještědí, prosinec 2006)
Zařazení: regionální analytická studie
- 14) Zásobník projektů, náměty projektů pro vymezení oblastí podporovaných v rámci strategie (MAS Podještědí, červen 2007)
Zařazení: projektové záměry
- 15) Strategie rozvoje mikroregionu Hrádecko – Chrastavsko (2.část analýzy současného stavu mikroregionu), (ARR Liberec, nedatováno - 2001 ?)
Zařazení: regionální rozvojový dokument
- 16) Strategie rozvoje sportu a tělovýchovy v mikroregionu Hrádecko – Chrastavsko (J.Timulák, únor 2003)
Zařazení: odvětvová regionální koncepce

Poznámka:

Některé dokumenty měl zpracovatel k dispozici pouze v písemné verzi a některé naopak pouze v elektronické podobě. Tento fakt však nemá žádný vliv na zpracování posouzení.

3. PODROBNÁ ANALÝZA A VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ

3.1. PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU MĚSTA CHRSTAVY

Dokument (dále také jen **PRÚOM**) vznikl v době, kdy ještě nebyla ujasněna metodika ani další využití podobných koncepčních materiálů pro města a obce. Proto je nutné hodnotit tehdejší počín volených orgánů města pořídit takový dokument jako velmi prozíravý a svým způsobem průkopnický (v té době neměla takový dokument zpracovaný ani mnohá velká města). Souběžně ovšem byl zpracováván také nový územní plán města (ÚPN Chrastava – schválen 11/1998), práce byly vzájemně koordinovány, využití výstupů těchto dvou základních rozvojových dokumentů města bylo bohužel rozdílné. Byla preferována územně-plánovací dokumentace, jejíž pořízení a použití bylo (a je) jednoznačně definováno legislativou, zatímco v oblasti strategického plánování v té době teprve probíhalo hledání správných postupů a metodik (na celostátní i regionální úrovni).

PRÚOM města Chrastavy obsahuje dvě základní části – Profil města a vlastní program rozvoje. **Profil města** je poměrně podrobnou analýzou vnějších a vnitřních předpokladů rozvoje města (vnější vztahy, vnitřní faktory, sociálně-ekonomická situace města). Chybí analýzy a posouzení možností města jako instituce (finanční, organizační). Profil města vychází pochopitelně z dat tehdy dostupných (zejména ČSÚ), v mnoha oblastech zejména ze SLBD 1991. Struktura dat i jejich interpretace je rovněž poplatná době vzniku, dílčí závěry jsou uvedeny. Některé kapitoly jsou převzaty z průzkumů a rozborů pro nový územní plán města (zpracovatel SAUL 1995).

Hlavním nedostatkem Profilu města (jako základní analytické části PRÚOM) je **absence jednoznačně pojmenovaných, argumentačně podložených a projednaných výstupů**, které by byly dále využitelné pro návrhovou část programu (chybí důležité „spojovací články“).

Návrhová část PRÚOM, tedy vlastní program rozvoje, obsahuje několik částí, jejichž obsah i návaznosti jsou z dnešního metodického hlediska dost problematické, nedůsledné a někdy i nesrozumitelné. V jejím úvodu jsou prezentovány výsledky „Průzkumu obchodního přístupu a veřejného mínění“. Jejich využití v rámci dalšího zpracování programu není zřejmé. Jako zajímavou možnost porovnání doporučuje posuzovatel zvážit možnost zopakování tohoto průzkumu po cca 12 letech (možná s částečně upravenými nebo doplněnými otázkami).

Hlavní problémové oblasti jsou stanoveny metodicky zvláštním postupem a zejména jejich zúžení na čtyři dále rozpracované (Infrastruktura, Využití ve volném čase, Bezpečnost, Bytová výstavba) ve svém důsledku znamená jeden ze základních nedostatků celého dokumentu, který zapříčinil jeho omezenou použitelnost. Podle názoru posuzovatele zde byl nevhodně uplatněn princip koncentrace (nehledě na fakt, že v závěrečné části PRÚOM, tedy tzv. střednědobém plánu investic, jsou obsaženy záměry i z jiných oblastí než určených čtyř). V uvedených 4 oblastech byla zpracována **SWOT analýza** (rozdělená na vnější a vnitřní – bez návazností na Profil města i další části programu).

Tzv. **akční plány** jsou další částí PRÚOM. Metodicky se však spíše jedná o kombinaci cílů (bez určení časového horizontu) a soupisu potřebných záměrů a

aktivit, u kterých chybí jejich základní atributy (popis, čas, odpovědnost, nároky na zdroje, možnost ovlivnění ze strany MCh, ...). Jednotlivé položky jsou obtížně porovnatelné, mísí se obecné dlouhodobé cíle s konkrétními jednorázovými investičními akcemi. Tuto část lze využít pouze jako určitý sumář programových úkolů (ale pouze ve třech z uvedených čtyř oblastí!). Položky tzv. akčních plánů, označené jako cíle, byly následně seřazeny (bodováním členů komise pro rozvoj města) podle jejich důležitosti do tabulek **priority cílů** (společně pro tři oblasti a zvláště pro Bezpečnost). V dokumentu jsou tyto tabulky zařazeny bez dalších komentářů a návazností. Vypovídací schopnost a použitelnost výstupů této klíčové fáze programování rozvoje města je poměrně velmi nízká, mohla by snad posloužit pro porovnání preferencí městské správy před cca 11 lety a dnes.

Závěrečnou částí PRÚOM je tzv. **střednědobý plán investic** (spíš jen soupis záměrů a projektů, bez jakékoliv charakteristiky, odpovědnosti, atd.). Také tento seznam 27 položek je různorodou směsicí od drobných investičních záměrů až po koncepční dlouhodobé úkoly. Jednotlivé akce nebyly dále sledovány, část z nich byla realizována (některé ale v pozměněné podobě – např. vytápění z CZT), část pozbyla aktuálnosti nebo nebyla k realizaci připravena.

Zpracovatel tohoto posouzení neměl k dispozici doklady o projednání a procesu schvalování toho dokumentu, ani jeho dalším využití. Ze získaných informací lze dovodit, že se ve své době stal důležitým podkladem pro obhájení některých priorit, ale jako střednědobý rozvojový **dokument nebyl po jeho zpracování a schválení (1997) dále využíván ani aktualizován.**

Celkově lze dokument „Program rozvoje územního obvodu města Chrastavy“ vyhodnotit jako **pouze částečně využitelný pro další postup při zajištění rozvojových dokumentů města**, a to zejména použitím datové srovnávací základny (z roku cca 1996) a vyhodnocením naplnění určených programových priorit. **Rozhodně však nelze doporučit využití PRÚOM jako základ**, ze kterého by šlo pouhou aktualizací získat nový komplexní rozvojový dokument města.

3.2. PROGRAM ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU CHRASTAVA A OKOLÍ

Z dokumentu je patrná jeho autorská a tím i metodická blízkost s Programem rozvoje územního obvodu města Chrastavy, a tím také **zásadní problémy jeho dalšího využití**. Územně zahrnuje oblast Chrastavy a jejího bezprostředního okolí, konkrétně obce Bílý Kostel n.N., Kryštofovo Údolí, Mníšek, Nová Ves a Oldřichov v Hájích.

Program vychází z **analýzy současného stavu**, která z velké části koresponduje s analytickou částí PRÚOM (Profil města), doplněná o okolní obce a specifickou část statistiky aktivit v cestovním ruchu. Na základě těchto analýz byla zpracována **SWOT analýza** a formulována obecná **vize** rozvoje cestovního ruchu (pro neurčený časový horizont). Na vizi volně navazuje formulace 6 tzv. „záměrů“ (spíš strategických programových úkolů, opět pro neurčený časový horizont) a jejich seřazení dle důležitosti. Pro tyto „záměry“ jsou stanoveny a popsány jednotlivé **cíle**, včetně dílčích realizačních kroků, základní odpovědnosti a termínů. Tato část je nazvána jako **akční plány** (pro stanovených 6 „záměrů“). Využitelnost této části je podobně jako u PRÚOM velmi problematická, obsahuje velmi rozdílně definované aktivity (od podrobných úkolů s jasnými termíny a odpovědností, až po obecně vizionářsky

formulované cíle, mnohdy zasahující daleko mimo oblast cestovního ruchu. Nesourodě s dalšími oblastmi je vložen návrh výletních cílů a atraktivit (bez návaznosti a metodické souvislosti), věcně velmi konkrétní. Jako vlastní strategický plán je v závěru dokumentu uvedena bez dalšího komentáře tabulka **priority cílů**. Dále dokument zdůrazňuje potřebu spolupráce všech subjektů (pouze obecná proklamace) a úplně na závěr je zařazen výsledek projednání mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko (únor 2001), které je s dokumentem naprosto nekompatibilní, výrazně zvyšuje jeho (již tak značnou) nepřehlednost a problematizuje jeho použitelnost.

Nepochybným kladem zpracování programu rozvoje CR bylo zapojení širší skupiny lidí do plánovací činnosti v této oblasti, jeho další pokračování už ale nebylo koordinováno. Na příkladech úspěšné realizace některých záměrů lze dokumentovat prospěšnost tehdejšího zahájení procesu, velkou škodou bylo jeho přerušení v dalším období a zejména chybějící průběžné (nebo alespoň cyklické) sledování jeho naplňování.

Pro další práce lze z dokumentu využít pouze seznam prioritizovaných cílů a část analytických dat pro porovnání s dnešním stavem. Program v této podobě byl již překonán a částečně nahrazen rozvojovými dokumenty v rámci mikroregionu Hrádecko – Chrastavsko. Pro vlastní město Chrastavu by bylo vhodné a postačující rozpracování oblasti cestovního ruchu jako součásti komplexního rozvojového dokumentu (mj. z důvodu využití multiplikačních efektů některých opatření).

3.3. PROGNOZA VÝVOJE OBYVATELSTVA MĚSTA CHRASTAVY DO ROKU 2030

Odborně velmi fundovaný demografický dokument, dobrý podklad pro koncepční rozvojové úvahy, dnes ale již **neaktuální**. Pro další práce lze využít jako srovnávací rovinu pro posouzení skutečného vývoje. Pro případnou diskusi o prognózách rozvoje města bylo by velmi zajímavé zadat zpracování podobné zjednodušené studie v aktuálním čase.

3.4. KOREG – PŘESHraniční KOORDINACE KOMUNÁLNÍHO ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ V ČESKO-NĚMECKÉM POHRANIČÍ

Dokument odborně porovnává systémy regionálního plánování v ČR a Německu, obsahuje obecná metodická shrnutí a doporučení. Pro plánování rozvoje města Chrastavy je v praktické rovině **nevyužitelný**.

3.5. CHRASTAVA – DOSTAVBA KANALIZAČNÍ SÍTĚ

Odborně zpracovaná studie, zabývající se rozvojem jedné části technické infrastruktury města, a to zejména z pohledu jejího vlastníka a správce. V dokumentu je (zřejmě převzatý) poměrně dobrý a aktuální obecný popis území, popis stavu kanalizační sítě a návrhy pro další období. Není přímo doloženo projednání s orgány města, mezi priority jsou ale zařazeny městem preferované oblasti (zejména lokalita Andělohorská). Odlišně od celokrajského koncepčního dokumentu (PRVKLK -

Programu rozvoje vodovodů a kanalizací) není do prioritních akcí zařazena stoka Dolní Vítkov – centrum.

Výstupy dokumentu (analytické i návrhové) jsou po projednání použitelné jako velmi dobrý podklad pro řešení oblasti technické infrastruktury v komplexním rozvojovém dokumentu města, potřebná je jejich koordinace s aktivitami v dalších oblastech.

3.6. REKONSTRUKCE AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ CHRSTAVA – COST BENEFIT ANALÝZA PROJEKTU

Tento účelový ekonomický dokument doporučuje k realizaci jeden z (v současné době) prioritních projektů města. Metodicky je problematická především oblast společenských přínosů, chybí např. kvantifikace úspory času apod. Materiál je možné využít ve fázi posuzování konkrétních záměrů, při dalším komplexním postupu plánování rozvoje města by zřejmě bylo možné doplnit k projektu další multiplikační efekty a tím zvýšit jeho celkový přínos i šance na úspěšnou realizaci.

3.7. MĚSTO CHRSTAVA – STUDIE RACIONALIZACE A OPTIMALIZACE ZÁSOBOVÁNÍ TEPEM V BYTOVĚ KOMUNÁLNÍ A PRŮMYSLOVÉ SFÉŘE

Dokument je po deseti letech značně zastaralým odvětvovým podkladem v oblasti energetiky. Východiska navrhovaného postupu se z velké části v průběhu dalšího času nepotvrdila, z koncepce byly realizovány pouze některé dílčí akce. Zejména se podstatně změnila podmínky pro realizaci navrhovaného řešení, založeného na prioritě CZT s jedním velkým zdrojem (tehdejší Totex).

V současné době není oblast zásobování teplem považována za koncepční problém města. Pro další plánování rozvoje města **není dokument prakticky využitelný**, snad pouze pro historické srovnání.

3.8. MĚSTO CHRSTAVA – OPONENTNÍ POSOUZENÍ STUDIE RACIONALIZACE A OPTIMALIZACE ZÁSOBOVÁNÍ TEPEM

Oponentní posudek k výše uvedené studii správně upozornil na změnu východisek již v době jejího vzniku (rozvinutá plošná plynofikace, vlastnické a další podmínky u velkých zdrojů) a konstatoval sníženou šanci na prosazení navrženého řešení.

Pro další plánování rozvoje města není dokument přímo využitelný.

3.9. CHRSTAVA – MĚSTO BEZ BARIÉR

Tento účelový dokument lze nejspíš zařadit jako investiční záměr, obsahující konkrétní dílčí projekty a opatření pro dosažení stanoveného dílčího cíle (zpřístupnění komunikačního systému a občanské vybavenosti v centrální části města osobám s omezenou schopností pohybu a orientace. Jako takový je logicky a přehledně zpracován a je **dobře použitelný** pro další konkrétní rozhodování městské správy a lze jej vhodně integrovat do komplexního rozvojového dokumentu

města (jak v oblasti infrastruktury, tak i zlepšení podmínek pro život obyvatel i návštěvníků města)..

3.10. ÚZEMNÍ PLÁN MĚSTA CHRSTAVY – ZÁVAZNÁ ČÁST

Město Chrastava má dobře zpracovanou (v letech 1995-1998) a průběžně aktualizovanou územně plánovací dokumentaci (aktuální závazná část schválena Vyhláškou č.3/2006). V současné době je připravena ke schválení změna č.5 a rozpracovány další dvě změny). Zásadní podmínky prostorového rozvoje má tedy město zakotvené a možná i proto nebyl v uplynulých letech kladen důraz na aktualizaci nebo pořízení nového komplexně rozvojového dokumentu.

Územní plán města je na jedné straně důležitým podkladem pro zpracování programu rozvoje města (a jako takový je velmi dobře použitelný), na druhé straně by měl odrážet jeho výstupy a reagovat na definované rozvojové potřeby města (tj. měl by být aktualizován a doplňován na základě schválených rozvojových priorit). Zpracování a projednání „Zprávy o uplatňování územního plánu města“ (podle §55 nového stavebního zákona) se předpokládá v průběhu roku 2008.

Jednou z částí platného územního plánu (jeho závazné části) je seznam veřejně prospěšných staveb VPS). Stav jejich naplnění byl s vedoucím odboru výstavby a územní správy. Souhrnně lze konstatovat, že část VPS již byla realizována a pro další období nemusí být sledována (např. zkapacitnění průtahu silnice I/13 včetně souvisejících staveb, sportovně rekreační plocha Dolní Vítkov), část je v různém stupni připravenosti (např. přeložka Pobřežní včetně parkoviště u mostu a komunikačních spojek, cyklistická stezka). Ostatní VPS zatím nebyly realizovány.

3.11 STRATEGIE ROZVOJE MAS PODJEŠTĚDÍ - ZLEPŠENÍ ŽIVOTA V PODJEŠTĚDÍ - „OD LOMENIC K PODSTÁVKÁM“

Rozvojový dokument, zahrnující poměrně rozsáhlé a ne zcela sourodé území členských obcí a měst Místní akční skupiny Podještědí. Hlavním cílem dokumentu je shrnutí rozvojových priorit daného území, podporovatelných v rámci Programu rozvoje venkova (tj. nástroje realizace zemědělské politiky EU, dotované z evropského fondu pro podporu zemědělství a rozvoje venkova EARDF. Z toho vyplývá, že neobsahuje všechny rozvojové oblasti, sledované v rámci komplexního rozvoje. Rovněž metodicky se jedná o odlišný typ dokumentu, zaměřený mimo jiné na partnerské, organizační i administrativní vztahy v MAS.

Vlastní návrhová část strategie je poměrně obecná, v rámci definovaných priorit, cílů a opatření lze nalézt prostor i pro uplatnění některých rozvojových záměrů města Chrastavy (viz též bod 3.14). Důležitá bude mj. aktivita a míra angažovanosti zástupců města v MAS.

Pro další plánování rozvoje města je tento dokument využitelný spíše nepřímo, v oblasti vnějších vztahů.

3.12. PRŮZKUM POTŘEB OBYVATELSTVA

Materiál, zpracovaný jako jeden z podkladů pro strategii rozvoje MAS Podještědí. Pro další plánování rozvoje města přímo nevyužitelný dokument.

3.13. ANALÝZA ÚZEMÍ – AKTUALIZACE A VYHODNOCENÍ DAT KE ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY ÚZEMÍ

Poměrně obsáhlý analytický materiál, zpracovaný metodikou pro Místní akční skupiny. Zahrnuje poměrně aktuální souhrnná data, včetně údajů o městě Chrastava, dále řadu zajímavých srovnávacích dat (jednotlivých obcí v rámci MAS) a závěrečnou SWOT analýzu (velmi obecnou).

Pro další plánování rozvoje města je tento dokument využitelný jako určitá datová základna, zejména v oblasti širších vazeb a vnějších vztahů.

3.14. ZÁSOBNÍK PROJEKTŮ, NÁMĚTY PROJEKTŮ PRO VYMEZENÍ OBLASTÍ PODPOROVANÝCH V RÁMCI STRATEGIE

Obsáhlý dokument Místní akční skupiny Podještědí obsahuje přehled a základní charakteristiku záměrů, uplatněných členskými obcemi MAS a dalšími subjekty. Záměry jsou zpracovány ve formě projektových listů. Za město Chrastava je zařazeno 6 záměrů:

- Autobusové nádraží – rekonstrukce vozovek
- Město bez bariér, část A.
- Nádražní ulice, úprava komunikace a okolí
- Rekonstrukce objektu čp.407 na centrum volnočasových aktivit
- Rekonstrukce budov a realizace energetických opatření v MŠ
- Rekonstrukce budovy ZŠ Chrastava – Školní ulice

Při dalším plánování rozvoje města je zapotřebí zajistit kompatibilitu dokumentů, projektové listy jsou přímo využitelné pro rozvojový dokument města.

3.15. STRATEGIE ROZVOJE MIKROREGIONU HRÁDECKO – CHRSTAVSKO

Souhrnný rozvojový dokument mikroregionu, ve většině částí již neaktuální (zejména analytické části materiálu). Zahrnuje důležité vazby na krajské a regionální rozvojové dokumenty a záměry, shrnuje hlavní problémové oblasti. V návrhové části stanovuje priority a cíle přímo podle potencionálních dotačních možností (poměrně zvláštní metodický přístup). Dále bylo provedeno (bez zřejmé návaznosti na předchozí části materiálu) hodnocení skupiny tzv. prioritních projektů.

Materiál je problematicky využitelný jak z hlediska metodického, tak i věcného.

3.16. STRATEGIE ROZVOJE SPORTU A TĚLOVÝCHOVY V MIKROREGIONU HRÁDECKO – CHRSTAVSKO

Velmi kvalitně zpracovaný účelově zaměřený dokument pro danou rozvojovou oblast. Pro další plánování rozvoje města lze využít jak příslušné části analýzy, tak navrhovaná opatření a prioritní projekty.

4. ZÁVĚRY Z PROJEDNÁNÍ

Pracovní verze Posouzení (v podobě Dílčí zprávy č.1) byla po jejím odevzdání dána k dispozici a v průběhu prosince 2007 a ledna 2008 projednána:

- se starostou města
- v odborných útvech městského úřadu
- s tajemníkem městského úřadu
- na pracovním semináři zastupitelstva dne 23. ledna 2008.

Při projednávání byly vysvětleny cíle a postup zpracování, použité podklady a forma výstupů. Zástupci města byli podrobně informováni o vyhodnocení jednotlivých podkladů, zejména o jejich využitelnosti pro další práci. Velmi diskutovanou otázkou byla potřebnost rozvojových dokumentů pro žádosti o dotace z různých zdrojů a fondů, jejich vhodná forma a rozsah. Ve shodě se zpracovatelem konstatovali zástupci Města Chrastavy **nutnost zpracování nového rozvojového dokumentu** (programu rozvoje města) s maximálním využitím dostupných podkladů a ve zjednodušené podobě, ale splňující požadavky jeho použití pro žádosti o dotace. Z projednání dále vyplynulo, že nový dokument by měl být zpracován **co nejdříve, s využitím odborného externího zpracovatele** a do jeho přípravy a projednávání by měla být zapojena také **širší veřejnost**.

Na základě těchto závěrů z projednání upravil a upřesnil zpracovatel kapitolu Závěry a doporučení – **viz kap. 5.2.**, ve které je konkretizován návrh dalšího postupu prací, včetně časového harmonogramu a dalších parametrů. Z původních více variant (včetně varianty nulové, tj. nedělat nic) byla dle výstupů z projednání rozpracována pouze tzv. úsporná varianta 2., ostatní možnosti byly z této Závěrečné zprávy vypuštěny.

Poznámka : pro projednání na pracovním semináři zastupitelstva byla připravena rovněž digitální prezentace (.ppt) výstupů z první fáze Posouzení a tato je součástí el. verze tohoto dokumentu na CD nosiči.

5. DOPORUČENÍ A NÁVRH DALŠÍHO POSTUPU

5.1. SHRNUÍ

Na základě prostudování dostupných podkladů lze konstatovat, že **město Chrastava nemá v současné době aktuální strategický nástroj k dlouhodobě cílenému řízení svého rozvoje**. To ovšem neznamená, že rozvoj není řízen vůbec a že nejsou využívány některé další možnosti jeho plánování a ovlivňování (územně plánovací dokumentace, přímé kontakty a spolupráce s okolními obcemi a dalšími subjekty, apod.).

I přes zastaralost a neaktuálnost některých dokumentů je znát zřetelná kontinuita v rozhodování města. Jednoznačným doporučením zpracovatele přesto je **co nejdříve vytvořit souhrnný rozvojový dokument města**. Ten nemusí být složitý ani objemný, může velmi dobře vycházet z dříve zpracovaných materiálů a podkladů, a to zejména v jeho analytické části. Více než květnatý popis minulosti **město potřebuje jednoduché a srozumitelné teze pro svůj další rozvoj**, vycházející z reality dneška.

Důležité a rozhodující proto bude aktuálně vyhodnotit závěry analýz a převést je do **formulace reálných strategických cílů, programových úkolů a aktivit (opatření)**, pro které budou definovány konkrétní termíny, odpovědnost a nároky na zdroje. Pokud se podaří pro takto definované cíle získat rozhodující podporu (volených orgánů města, participujících partnerů i veřejnosti), stane se rozvojový dokument skutečným nástrojem v rukou městské správy a může výrazně napomoci jak ke **získání potřebných dotačních zdrojů**, tak k prosazení dalších zájmů města. Samozřejmou nutností (na kterou se ale často zapomíná) pak je **průběžné sledování naplňování cílů** a na jeho základě prováděná **aktualizace programu** s ohledem na další vývoj.

Potřeba mít aktuální program rozvoje města a to nejlépe zpracovaný **integračním přístupem** je podložena informacemi o očekávaných podmínkách hodnocení žádostí (projektů) o čerpání ze strukturálních fondů, především prostřednictvím ROP a IOP (Integrovaný operační program – zahrnující mj. oblast bydlení). I když Integrovaný plán rozvoje města dle zvláštní metodiky bude povinně vyžadován jen u větších měst, integrovaný přístup a soulad s programem rozvoje bude vyžadován (bonifikován) také u dalších skupin žadatelů a typů podpor.

Nejkonkrétnějším výstupem nového (aktualizovaného) rozvojového dokumentu města by pak měl být **zásobník projektů** (včetně ověření jejich reálnosti, vzájemných vazeb, časové a finanční náročnosti, atd.). Zásobník by se měl stát základním a průběžně aktualizovaným katalogem aktivit a hlavním vodítkem při rozhodování nejen volených orgánů města. Integrovaný přístup a smysluplná provázanost jednotlivých projektů pak může výrazně napomoci i při získávání dotačních zdrojů jejich na realizaci.

Pro zpracování nového Programu rozvoje města lze využít celou řadu dat, informací a námětů z dosud zpracovaných materiálů a proto by jeho vznik nemusel být časově ani finančně tak náročný, jako v případě „zahájení u čistého stolu“. Použití jednotlivých vstupů by ale mělo projít širší diskusí zpracovatele se zainteresovanými zástupci města a dalších subjektů, například formou ustavení pracovní skupiny pro zpracování nového Programu rozvoje města.

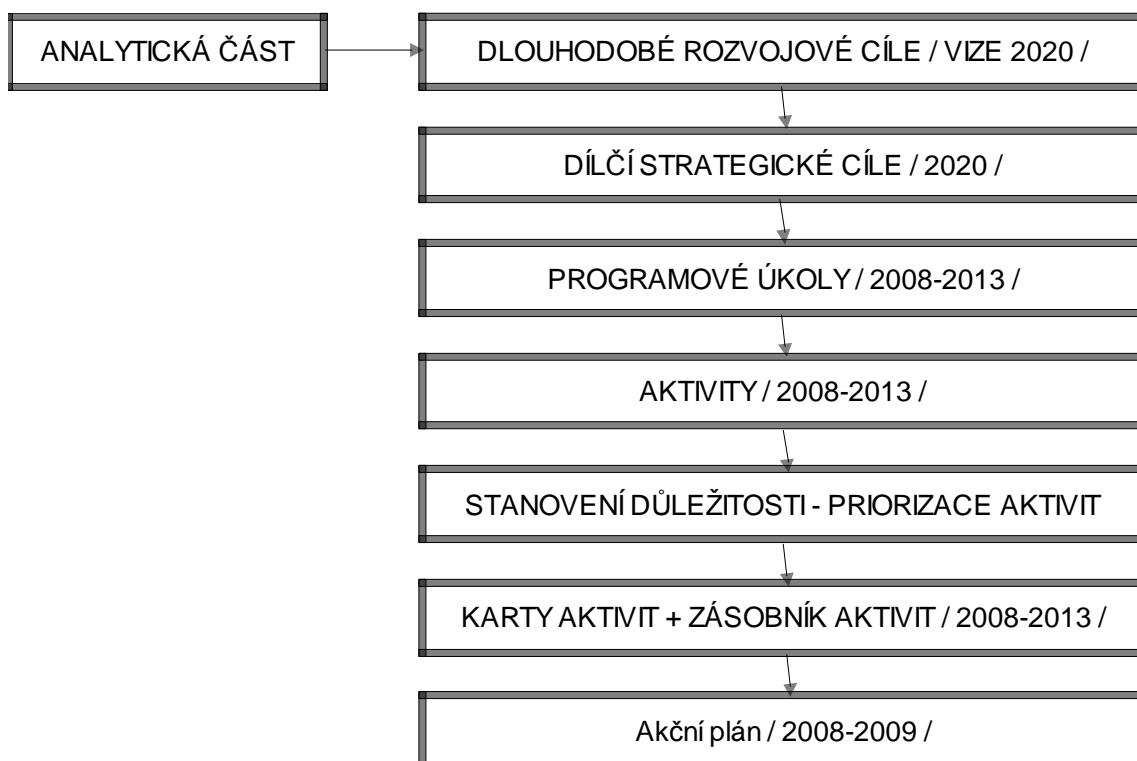
5.2. OBECNÝ NÁVRH DALŠÍHO POSTUPU

Pro další postup doporučuje zpracovatel v souladu s požadavky objednatele zpracování nového rozvojového dokumentu (programu rozvoje města) ve zjednodušené podobě. Toto řešení předpokládá v maximální možné míře využití podkladů a námětů z dříve zpracovaných a přijatých rozvojových dokumentů a je rovněž cíleně zaměřeno na zvýšení šancí města na získání dotačních prostředků na realizaci plánovaných aktivit.

Zjednodušené zpracování rozvojového programu města s maximálním využitím výstupů aktuálních dokumentů (město, mikroregion a PRK) by mělo obsahovat :

- Zjednodušenou socioekonomickou analýzu (zpracovanou z aktuálně dostupných datových zdrojů (město, ČSÚ, internetové statistické zdroje) s maximálním využitím dříve zpracovaných dokumentů)
- Zjednodušenou finanční analýzu (zpracovanou ze standardních finančních výkazů města)
- SWOT analýzu
- Strategickou vizi a dlouhodobé cíle rozvoje města
- Program rozvoje (střednědobé úkoly a opatření ve formě konkrétních aktivit s určením jejich priorit, s maximálním využitím integrovaného přístupu)
- Zjednodušený akční plán pro nejbližší období (1 rok, obsahující konkrétní kroky pro naplnění aktivit vybraných k realizaci, včetně odpovědnosti, termínů, atd.)

Základní schéma návrhové části PRM :

Doba zpracování a projednání (s omezeným projednáním): cca 4-6 měsíců

Způsob zajištění: dodavatelsky odborným zpracovatelem.

Finanční náklady na zpracování budou záviset na požadované míře podrobnosti jednotlivých částí, na způsobu zpracování (vlastní podíl města) a na způsobu projednávání.

Odhad nákladů se obvykle pohybuje v rozmezí cca 120-180 tis. Kč v případě využití externího zpracovatele.

Úloha města při zpracování Programu rozvoje

Vlastní zpracování Programu rozvoje města (bez ohledu na realizovanou variantu) předpokládá kromě odborné práce externího zpracovatele i aktivní a participativní přístup zadavatele, který je pro úspěšnost, kvalitu a následnou realizaci rozvojové koncepce zcela klíčový. Město musí zejména:

- a) poskytnout veškeré relevantní podklady, které má k dispozici
- b) zajistit nezbytnou součinnost vyžadovanou zpracovatelem – tj. zejména jednání s pracovníky městského úřadu, zajištění informační základny, kterou město a úřad disponuje
- c) rozhodnout o způsobu a podrobnosti projednávání dokumentu (zřízení pracovních skupin apod.)

Úroveň a intenzita spolupráce zadavatele a zpracovatele se odvíjí od sjednané míry podrobnosti zpracování Programu rozvoje města, od způsobu a četnosti projednávání (orgány města, externí pracovní skupiny, veřejnost, apod.) a od metodiky zpracování schválené zadavatelem.

5.3. KONKRÉTNÍ NÁVRH DALŠÍHO POSTUPU PRO ZPRACOVÁNÍ NOVÉHO PROGRAMU ROZVOJE MĚSTA CHRASTAVY

V následující části materiálu je navržen konkrétní postup zpracování nového Programu rozvoje města Chrastavy (dále jen PRM), rozdělený do jednotlivých realizačních kroků.

Před vlastním zahájením práce zpracovatele se předpokládá, že zastupitelstvo města přijme zásadní rozhodnutí o :

- zpracování nového PRM
- způsobu jeho zpracování
- výběru zpracovatele
- ustavení pracovní skupiny pro PRM.

Návrh realizačních kroků:

krok 1 – upřesnění a schválení metodiky zpracování analytické i návrhové části PRM

krok 2 – zpracování analytické části PRM

2a – zjednodušená socioekonomická analýza

2b – zjednodušená finanční analýza

2c – SWOT analýza

krok 3 – projednání závěrů analytické části PRM

krok 4 – zpracování návrhové části PRM

4a – vize města „Chrastava 2020“

4b – dílčí strategické cíle rozvoje města (2020)

4c – programové úkoly (2008-2013)

4d – návrh aktivit pro střednědobý časový horizont (2008-2013)

4e – stanovení důležitosti aktivit

4f – karty aktivit a zásobník aktivit (2008-2013)

krok 5 – projednání návrhové části PRM

krok 6 - případné úpravy a zpracování připomínek z projednání, zpracování kompletní verze PRM

krok 7 - návrh postupu pro nejbližší období (zjednodušený „akční plán“ pro rok 2009)

krok 8 – projednání akčního plánu

Pro úspěšné naplnění jednotlivých kroků je předpokládána dobrá součinnost zadavatele, zejména poskytnutí všech potřebných a dostupných podkladů, stanovení osob či orgánů odpovědných za projednání jednotlivých částí a předávání stanovisek (výstupů z projednání v orgánech Města Chrastavy).

Upřesnění jednotlivých kroků:

Krok 1

Upřesnění a schválení metodiky zpracování analytické i návrhové části PRM

- zahrnuje zejména ujasnění rozsahu a podrobnosti analýz, návrhových časových horizontů, rozsahu a podrobnosti zpracování jednotlivých částí PRM, způsobu a rozsahu projednávání, způsobu stanovení priorit, názvosloví, upřesnění dílčích termínů atd.
- návrh metodiky připraví zpracovatel (zásadní principy metodiky obsahuje již tento materiál) a projedná se zadavatelem, zapracuje do návrhu jeho připomínky a zpracuje definitivní verzi metodiky

Doba zpracování: 2 týdny

Krok 2

Zpracování analytické části PRM

Krok 2a – zjednodušená socioekonomická analýza

- bude zpracována zejména z dostupných datových zdrojů (ČSÚ, MÚ, www,...) s využitím dat z některých výše posuzovaných dokumentů,
- data budou doplněna vlastním terénním šetřením zpracovatele (v omezeném rozsahu),
- bude obsahovat popis současného stavu ve všech oblastech života města, rozbor ukazatelů, identifikaci problémových okruhů a dílčí analytické závěry

Doba zpracování: 6 týdnů

Krok 2b – zjednodušená finanční analýza

- bude zpracována ze standardních finančních výkazů města
- bude obsahovat zhodnocení stavu a možností města při financování rozvojových záměrů v návrhovém období PRM

Doba zpracování: 4 týdny (souběžně s krokem 2a)

Krok 2c – SWOT analýza

- analytické závěry
- dílčí a celkové zhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb

Doba zpracování: 1 týden (po ukončení kroků 2a, 2b)

Krok 3

Projednáání závěrů analytické části PRM

- ověření analytických závěrů a SWOT analýzy, včetně stanovení důležitosti (pracovní skupina)
- prezentace celé analytické části (pracovní skupina, rada, zastupitelstvo)

Doba zpracování: 2 týdny

Krok 4

Zpracování návrhové části PRM

Krok 4a – vize města „Chrastava 2020“

- bude formulována v podobě stručných hesel jako popis budoucího prosperujícího města

Krok 4b – dílčí strategické cíle rozvoje města (2020)

- bude formulován komplexní cíl a dílčí strategické cíle pro období do roku 2020
- jejich naplnění bude realizováno postupně dvěma střednědobými programy rozvoje města (2008-2013 a 2014-2020)
- dílčí cíle budou stanoveny jako základní směry rozvoje města

Krok 4c – programové úkoly (2008-2013)

- jednotlivé programové úkoly budou koncipovány jako logické celky tvořené dílčími aktivitami
- formulované programové úkoly budou plně odrážet analytické výstupy a jejich objektivizovanou důležitost

Krok 4d – návrh aktivit pro střednědobý časový horizont (2008-2013)

- struktura navržených aktivit umožní komplexní realizaci ucelených rozvojových témat nebo místně vymezených oblastí
- do seznamu budou zařazeny pouze aktivity, reálně naplnitelné ve stanoveném střednědobém časovém horizontu
- při formulaci a stanovení obsahu aktivit bude využíván integrovaný přístup (s cílem usnadnit přípravu projektů pro některé dotační zdroje)

Krok 4e – stanovení důležitosti aktivit

- přehled navržených aktivit bude projednán (pracovní skupina, rada, zastupitelstvo) a dle dohodnuté metodiky budou stanoveny priority

Krok 4f – karty aktivit a zásobník aktivit (2008-2013)

- vybrané aktivity budou zpracovány formou tzv. karet aktivit, které budou obsahovat konkrétní popis, předpokládané náklady, časové nároky, stav přípravy, očekávané ekonomické, společenské a ekologické dopady realizace, územní lokalizaci a soulad s ÚPD, garanta a další partnery aktivity, předpokládané zdroje, atd.
- zásobník aktivit bude obsahovat aktivity, nezařazené (z důvodu nižší priority) do základního seznamu aktivit pro návrhové období

Doba zpracování (celý krok 4): 8 týdnů

Předpokládá se průběžné projednávání jednotlivých dílčích kroků.

Krok 5

Projednání návrhové části PRM

- prezentace návrhové části PRM
- projednání v orgánech města
- prezentace pro veřejnost
- sběr připomínek

Doba zpracování: 3 týdny

Krok 6

Případné úpravy a zapracování připomínek z projednání, zpracování kompletní verze PRM

- vyhodnocení připomínek, zapracování, úprava návrhů
- kompletace dílčích částí a zapracování definitivní verze PRM v požadovaných výstupních formátech
- závěrečné projednání komplexního dokumentu

Doba zpracování: 2 týdny

Krok 7

Návrh postupu pro nejbližší období (zjednodušený „akční plán“ pro rok 2009)

- akční plán pro nejbližší období je koncipován jako operativní dokument (zahrne také konec roku 2008), obsahující konkrétní kroky pro naplnění aktivit vybraných k realizaci, včetně odpovědnosti, termínů, atd.
- přesný obsah a rozsah této části bude dojednán v rámci kroku 1
- bude obsahovat také způsob zajištění monitoringu (sledování plnění) cílů, programových úkolů a aktivit

Doba zpracování: 4 týdny

Krok 8

Projednání Akčního plánu 2009

- projednání návrhu (pracovní skupina, rada, zastupitelstvo)
- zapracování připomínek, schválení dokumentu

Doba zpracování: 2 týdny

Harmonogram zpracování PRM Chrastava

krok	činnost	rok 2008							
		III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
1	upřesnění a schválení metodiky	■							
2	zjednodušená socioekonomická analýza	■	■						
	zjednodušená finanční analýza		■	■					
3	SWOT analýza		■	■					
	projednání závěrů analytické části			■	■				
4	vize města „Chrastava 2020“			■	■				
	dílčí strategické cíle rozvoje města (2020)			■	■				
	programové úkoly (2008-2013)				■	■			
	návrh aktivit (2008-2013)				■	■			
	stanovení důležitosti aktivit				■	■			
	karty aktivit a zásobník aktivit (2008-2013)				■	■	■		
5	projednání návrhové části					■	■		
6	úpravy, zpracování kompletní verze PRM						■	■	
7	Akční plán 2008- 2009							■	■
8	projednání a schválení Akčního plánu								■

Poznámka: Časový harmonogram zpracování PRM byl připraven s předpokladem zahájení prací 1.března 2008 a jeho upřesnění bude předmětem projednání při uzavírání smluvního vztahu mezi městem a zpracovatelem PRM. Harmonogram bude dále upřesněn mj. s ohledem na termíny jednání příslušných orgánů města a další návaznosti.

Závěr:

Na základě poznatků z průběhu zpracování a projednávání výstupů tohoto Posouzení lze konstatovat, že vedení Města Chrastavy i další zainteresovaní se shodli na potřebě aktualizovat, případně nově zformulovat základní rozvojové priority města. Tento zpracovaný materiál by měl být využit jako startovací impuls k zahájení procesu tvorby systému aktuálních rozvojových dokumentů. Jeho základem by měl být nový komplexní Program rozvoje města, obsahující jednoduché, konkrétní a použitelné výstupy, a také provázaný a kompatibilní s dalšími strategickými dokumenty (města, kraje i mikroregionu). Velmi důležité bude rovněž zajištění průběžného monitoringu a vyhodnocování plnění jednotlivých cílů a opatření, bez něhož by proces aktualizace mohl být velmi podstatně znehodnocen. Zpracovatel tohoto Posouzení je vzhledem k dosavadnímu přístupu zástupců Města přesvědčen, že se správně nastoupenou cestu podaří naplnit.

Ing. Jiří Lauerman
Liberec a Chrastava, únor 2008